

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “บทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยวิธีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

1. การศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาเพลงลูกทุ่งไทย เพื่อศึกษาการกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรีและการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย
2. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร เพื่อศึกษากระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย
3. การวิเคราะห์ข้อมูลการกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรีและการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย เข้ากับกระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในเพลงลูกทุ่งไทย เพื่อหาการสร้างควมหมายบทบาททางสังคมของสตรีในเพลงลูกทุ่งไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยกัน 2 ส่วน คือ ข้อมูลประเภทเพลง และข้อมูลประเภทเอกสาร โดยนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมีดังนี้

1. ข้อมูลเพลงลูกทุ่ง

การวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลจากเพลงลูกทุ่งยอดนิยมที่มีเนื้อหาล่าถึงบทบาททางสังคมของสตรี ทั้งศิลปินชายและหญิง ที่ออกอัลบั้มระหว่างปี พ.ศ. 2544-2553 จำนวนทั้งสิ้น 20 เพลง โดยไม่รวมถึงเพลงเก่าที่นำมาร้องใหม่ ซึ่งเพลงเหล่านั้นได้มาจากการจัดอันดับเพลงยอดนิยมตลอดกาลของเว็บไซต์ www.365jukebox.com ที่มีการจัดอันดับเพลงลูกทุ่งยอดนิยมตลอดกาล ที่ประชาชนเข้ามาคลิกฟังเพลง โดยทางเว็บไซต์นับคะแนนจากคลิกแรกในแต่ละวัน ของผู้ฟังแต่ละคน โดยทีมงานนั้นได้สงวนสิทธิ์ ในการละเลยคะแนนที่มีที่มาจากช่องทางที่ใกล้เคียงกัน เช่น อินเทอร์เน็ต ภายในองค์กร หรือผู้ใช้บริการ จาก ISP ที่อยู่ใน Zone เดียวกัน (คะแนนที่มาจากแหล่งที่มาดังกล่าวข้างต้น 1 คะแนนแรกของแต่ละวันเท่านั้น ที่จะถูกนำมารวม เพื่อใช้ในการจัดอันดับ) เพื่อป้องกันการปั่นคะแนน และทำให้อันดับเพลงที่ออกมาใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดและมีอัปเดตอันดับคะแนนทุก 7 วัน โดยมีการนับคะแนนตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2544

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงดังนี้ คือ

1. เลือกเฉพาะเพลงที่เป็นที่นิยมและติดอันดับ จำนวน 200 เพลง
2. เลือกเฉพาะที่เป็นเพลงลูกทุ่งออกมาได้ จำนวน 87 เพลง
3. เลือกเฉพาะที่เป็นเพลง ที่มีเนื้อหากล่าวถึงบทบาททางสังคมของสตรี อย่างชัดเจน โดยไม่รวมถึงเพลงเก่าที่นำมาร้องใหม่ และเป็นเพลงที่ออกอัลบั้มในปี 2544-2553 ซึ่งคัดออกมาได้จำนวนทั้งสิ้น 20 เพลง ตามลำดับความนิยม ดังนี้

1. อยากเป็นคนรัก ไม่อยากเป็นชู้	ศิลปิน ตั๊กแตน ชลดา
2. แฟนเก็บ	ศิลปิน ตั๊กแตน ชลดา
3. ลูกเทวดา	ศิลปิน สนั่นก สิงห์มาตร
4. ชีวิตฉันขาดเธอไม่ได้	ศิลปิน จินตหรา พูนลาภ
5. อยากมีเธอเป็นแฟน	ศิลปิน ไข่ พงศธร
6. กิ่งก่าทอง	ศิลปิน ชันวรา ราศีธนู
7. น้ำได้เข้า	ศิลปิน หญิง ธิติกานต์
8. ผู้หญิงด้วยกัน	ศิลปิน ฝน ธนสุนทร
9. มีเธอจึงมีฝัน	ศิลปิน ไข่ พงศธร
10. รักสามเส้าเราสามคน	ศิลปิน หญิง ธิติกานต์
11. ไก่ดำฟาง	ศิลปิน ชันวรา ราศีธนู
12. เปิดใจสาวแต่	ศิลปิน กระแต
13. ตำแหน่งแทนคือแฟนน้อย	ศิลปิน หญิง ธิติกานต์
14. สาวรามฯ ยามเย็น	ศิลปิน บิว กัลยาณี
15. มีเมียเด็ก	ศิลปิน พรศักดิ์ ส่องแสง
16. คนบ้านเดียวกัน	ศิลปิน ไข่ พงศธร
17. ความหาลัย	ศิลปิน สาวมาด เมกะแดนซ์
18. เหตุผลที่ทนเจ็บ	ศิลปิน ด่าย อรทัย
19. ดอกนี้ออนบานคำ	ศิลปิน ตั๊กแตน ชลดา
20. น้อยใจ	ศิลปิน เดวิด อินทรีย์

2. ข้อมูลจากเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลจากเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาททางสังคมของสตรี ได้แก่ เนื้อหาเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหากล่าวถึงบทบาททางสังคมของสตรี แนวคิดทฤษฎี บทความ รวมถึงงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาเพลงและสตรี โดยสามารถเก็บรวบรวมได้จากอินเทอร์เน็ต หนังสือจากสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักหอสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และจากหนังสือรวมเพลง

การทดสอบเครื่องมือ

ในการใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดี มีคุณค่าและถูกต้องจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องมีการทดสอบเครื่องมือก่อนนำไปใช้ ซึ่งจะมีขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ศึกษาการกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรีและการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย โดยยกเนื้อเพลงท่อนที่บอกถึงบทบาทอย่างชัดเจนมาวิเคราะห์ โดยใช้ทฤษฎีสัญญา และแนวคิดเรื่องเพลงและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ส่วนกระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย ใช้แนวคิดอำนาจนิยมในโครงสร้างสังคมแบบปิตาธิปไตย แนวคิดหลังสมัยใหม่ ระบบทุนนิยม และสังคมบริโภคนิยมเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จากนั้นนำการวิเคราะห์การกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรีและการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย เข้ากับ กระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในเพลงลูกทุ่งไทย มาวิเคราะห์การสร้างความหมายในบทบาททางสังคมของสตรีในเพลงลูกทุ่งไทย โดยใช้แนวคิดวาทกรรมและแนวคิดการรื้อสร้างตัวบทเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าตามแนวทางการตรวจเอกสาร

2. นำผลการวิเคราะห์ที่ได้ นำไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของสำนวนภาษา ความถูกต้องของการวิเคราะห์เนื้อหา และการครอบคลุมในทุกประเด็นของวัตถุประสงค์

3. นำผลการวิเคราะห์กลับมาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสม และปรึกษากรรมการที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงจัดพิมพ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทเนื้อหาเพลงลูกทุ่งไทยที่มีบทบาททางสังคมของสตรีและการใช้ภาษาของเพลงลูกทุ่งไทย

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลบทบาททางสังคมของสตรี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ โดยใช้ทฤษฎีสัญญะมาเป็นเกณฑ์ ซึ่งแบ่งบทบาทได้เป็น 3 ด้าน คือ

1.1.1 บทบาทด้านครอบครัว

1.1.2 บทบาทด้านเศรษฐกิจ

1.1.3 บทบาทด้านการศึกษา

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดเรื่องเพลงและการสื่อสารมาเป็นเกณฑ์ ซึ่งจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.2.1 วัจนะภาษา

1.2.2 อวัจนะภาษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทเอกสารเกี่ยวกับกระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในเพลงลูกทุ่งไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้แนวคิดต่อไปนี้เป็นเกณฑ์

2.1 อำนาจนิยมและแนวคิดหลังสมัยใหม่

2.2 ระบบทุนนิยม

2.3 สังคมบริโภคนิยม

3. การวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในเพลงลูกทุ่งไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในเพลงลูกทุ่งไทย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรี และการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย เข้ากับ กระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในเพลงลูกทุ่งไทย โดยใช้แนวคิดวาทกรรมและแนวคิดการรื้อสร้างด้วยบทเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเด็น คือ

3.1 การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยจากการกำหนดเนื้อหา

3.1.1 บทบาทด้านครอบครัว

3.1.2 บทบาทด้านเศรษฐกิจ

3.1.3 บทบาทด้านการศึกษา

3.2 การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีจากการใช้ภาษา

3.2.1 วัจนะภาษา

3.2.2 อวัจนะภาษา

3.3 การสร้างความหมายบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทยจาก

กระบวนการทัศน์

3.3.1 กระบวนการทัศน์กระแสหลักและกระแสทางเลือก

3.3.2 ระบบทุนนิยม

3.3.3 สังคมบริโภคนิยม

การนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลหลังการวิเคราะห์จะถูกนำเสนอ เพื่อการอธิบาย การกำหนดเนื้อหาบทบาททางสังคมของสตรี และการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งไทย กระบวนการทัศน์ของบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย และการสร้างความหมายในบทบาททางสังคมของสตรีในเพลงลูกทุ่งไทย นอกจากนั้นยังมีการเปรียบเทียบโดยใช้ตารางประกอบ เพื่อให้ทราบบทบาทต่างๆทั้งบทบาททางสังคมของสตรีและการใช้ภาษา ดังนั้นจึงมีการนำเสนอ โดยใช้วิธีการเขียนอธิบายแบบพรรณนาวิเคราะห์ ประกอบตาราง ในแต่ละประเด็นพร้อมการวิจารณ์ เพื่อความชัดเจน